

پژوهشنامه حقوق فارس، سال اول، شماره اول، زمستان ۱۳۹۷

جایگاه زندان‌های خصوصی در حقوق کیفری ایران و ایالات متحده آمریکا (کالیفرنیا و تگزاس)

مصطفی فروتن^۱، زهرا وهبی^۲

چکیده

با اعمال مجازات حبس یکی از اهداف مجازات یعنی، ناتوان سازی و طرد از اجتماع محقق می‌گردد. کشور ایالات متحده آمریکا بیشترین استفاده از زندان‌های خصوصی را تجربه نموده است. از علل گرایش به زندان‌های خصوصی می‌توان به افزایش آمار زندانیان، کمبود فضای استاندارد، کمبود نیروی انسانی، کمبود امکانات مالی و کارایی بیشتر زندان‌های خصوصی را نام برد. گرایش به سمت خصوصی سازی زندان در ایالات متحده آمریکا از سال ۱۹۸۰ میلادی در ایالت تنسی شروع شد. در کشور ایران دو مصداق از زندان‌های خصوصی اجرایی گردید یکی زندان عادل آباد شیراز و دیگری زندان وکیل آباد مشهد که پس از مدتی کوتاه به علت عوامل متعددی جمع آوری گردیدند. پرسش تحقیق این است که جایگاه زندان‌های خصوصی در حقوق کیفری ایران و ایالات متحده آمریکا چگونه است؟ پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی است و مطالب آن به روش کتابخانه ای با استفاده از کتب و مقالات تالیفی و ترجمه ای تحلیل و تدوین گردیده است.

واژگان کلیدی: زندان خصوصی، ایران، ایالات متحده آمریکا، تگزاس، کالیفرنیا.

۱- استادیار گروه حقوق جزا و جرم شناسی دانشکده حقوق دانشگاه آزاد اسلامی شیراز forutanmostafa@gmail.com

۲- دانشجوی دکتری حقوق کیفری و جرم شناسی و مدرس دانشگاه (نویسنده مسئول) zahravahabi1@yahoo.com
نویسندگان از همکاری آقای یاسر شاکری در تهیه این مقاله قدردانی می نمایند.

مقدمه

مقوله مجازات یعنی واکنش به ارتکاب جرم به عنوان پدیده‌ای که ناقض مهم ترین هنجارهای هر اجتماع می‌باشد، از پیدایش نخستین جوامع مطرح بوده است. از نخستین مکتوبات بشر که در حال حاضر در دسترس می‌باشد، می‌توان دغدغه حکومت‌ها نسبت به مقوله جرم و مجازات را یافت. نمونه‌های متنوع از انواع مجازات اعم از حبس و مجازات سالب حیات را می‌توان در استل حمورابی و قوانین هیتی‌ها و تأکیدات این دو بر برخورد با مجرمین یافت. تاریخچه نگاه جرم‌شناسانه به مقوله مجازات را از دو بعد می‌توان مدنظر قرارداد. اگر منظور از این نگاه، نگاه علمی باشد می‌توان گفت که علم جرم‌شناسی بر خلاف بسیاری از علوم دیگر به عنوان یک علم نوپا تلقی می‌شود که از بروز و ظهور آن کمتر از یکصد و پنجاه سال گذشته است. اما اگر به جرم‌شناسی به صورت عام نگریسته شود می‌توان بروز و شکل‌گیری آن را به سه دوره تفکیک نمود؛ در دوره اول که می‌توان آن را دوره غیرعلمی نامید، برخورد با جرم براساس نگاه‌های متافیزیکی و یا ماوراءالطبیعه مثل تأثیر روح یا جن بر مجرم بوده است و در نتیجه در اعمال مجازات و برخورد با مجرم نیز آثار رسوخ چنین دیدگاه‌هایی ملاحظه می‌گردد. به عنوان مثال یکی از مجازات‌ها سوراخ کردن سر مجرم برای خارج شدن روح خبیث بوده است. این دیدگاه‌ها با بروز عقاید فلسفی اندیشمندانی مانند ارسطو، افلاطون و سقراط متحول شده و رفته رفته با بروز ادیان تحولاتی در آن ایجاد می‌گردد به طور کلی ادیان الهی علت بروز جرم ناشی از فریب شیطان و پیروی از غرایز تلقی شده است. این دیدگاه‌ها تا اواخر سال ۱۸۶۰ ادامه پیدا می‌نماید تا اولین نشانه‌های برخورد نیمه علمی با جرم شکل می‌گیرد جرم‌شناسانی نظیر ناپلئون، لاپاترا و لاواتر با طرح اولین ملاحظات نسبتاً علمی راه را برای برخورد تخصصی تر با جرم هموار نموده اند می‌توان گفت شروع نگاه کاملاً علمی نسبت به مقوله جرم با بروز اندیشه‌های لمبروزو و شکل‌گیری مکتب تحقیقی و تکمیل آن با نظرات شاگردان او (انریکوفری-گاروفالو) می‌باشد. علت ذکر این سه دوره از جرم‌شناسی در این قسمت تأثیر آن بر نگاه عمومی به مقوله مجازات می‌باشد. مجازات که در ابتدا با اندیشه‌های متافیزیکی و با هدف اعمال درد ورنج طاقت فرسا بر مجرم بوده رفته رفته به برخوردهای انسانی همراه با هدف اصلاح و درمان مجرم تغییر رویکرد می‌دهد. این موضوع تا جایی پیش می‌رود که در

جوامعی که مجازات سالب آزادی از کشتن مجرم به وسیله انداختن در روغن داغ به حذف مجازات‌های سالب حیات یا محدود کردن آن به موارد بسیار خاص آن هم به انسانی ترین نوع آن که کمترین درد و رنج بر مجرم را داشته باشد تغییر می‌کنند. مجازات زندان نیز از این قاعده مستثنی نبوده است. صرف نظر از تغییر شرایط داخل زندان و پذیرفتن حداقل شرایط انسانی برای محبوسین نگاه به اصل زندان دچار تحول شده است به این صورت که از آغاز قرن نوزدهم که زندان به عنوان مجازات اصلی پذیرفته شد و حتی در دوره اصلاح و درمان وسعت و طولانی بودن آن برای اصلاح مجرم ضروری شمرده شده، تا اواخر قرن بیستم که به عنوان آخرین حربه^۱ در نظر گرفته شده، جنبش لغو مجازات زندان انتقادات زیادی را وارد می‌نماید.

جایگاه قوانین کیفری در هر کشور سیستم یا سیستم‌های متفاوتی را نیز به وجود می‌آورد و ایالات متحده آمریکا دارای ایالات متعددی است که هر کدام دارای سیستم کیفری خاص بوده و عملاً برخی از اعمال در یک ایالت جرم و در ایالتی دیگر به عنوان عملی عادی محسوب می‌شود. بر این اساس نیز سیستم مدیریتی، نظارت و اداره ی زندان‌ها نیز از این قاعده مستثنی نیست و بالاخص پس از تورم جمعیت کیفری و افزایش هزینه‌های زندان در این کشور شاهد زندان‌های خصوصی در کنار زندان‌های دولتی بودیم. با توجه به اینکه زندان‌های خصوصی موضوعی کلی است که تقریباً در کلیه ی ایالات قابل مشاهده است و با اینکه به صورت گسترده مورد استفاده قرار گرفته و یا در مقطع خاصی مورد استفاده قرار گرفته و پس از آن وابستگی آن ایالت به این گونه زندان‌ها کاهش یافته و یا به طور کلی قطع شده است بنا، بر این است که ابتدا با بررسی روند خصوصی سازی، به جایگاه ایجاد زندان‌های خصوصی مدرن پرداخته شود و پس از آن شیوه‌های مدرن مدیریتی و انواع مدل‌های امنیتی که عملاً به طور کلی در کشور ایالات متحده آمریکا اعمال می‌گردد، مورد بررسی قرار گیرد و در نهایت به دلیل گسترش سیستم‌های متفاوت در ایالات، تنها به دو ایالت تگزاس که دارای بزرگ ترین ایالتی که از زندان خصوصی بهره گرفته و کالیفرنیا که مدیریت زندان‌ها در این ایالت به وسیله ی بخش دولتی اداره می‌گردد پرداخته شده است.

1- Ulima ratio- last resort

پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی است و مطالب آن به روش کتابخانه ای با استفاده از کتب و مقالات تالیفی و ترجمه ای تحلیل و تدوین گردیده است. پرسش تحقیق این است که جایگاه زندان‌های خصوصی در حقوق کیفری ایران و ایالات متحده آمریکا چگونه است؟

۱- زندان‌های خصوصی در ایران

بحث اشتغال اجباری زندانیان، در بسیاری از کشورها نظیر ایالات متحده آمریکا باعث شد تا محکومین به کارهای سنگین گماشته شده و از این نیروی کار ارزان قیمت استفاده شود و ایجاد زندان‌های خصوصی و استفاده بخش خصوصی از زندانیان رایج شد. به این صورت که زندانیان زندان‌های دولتی به عنوان کارگر برای شرکت‌های راه سازی، حمل و نقل و غیره استفاده می‌شدند و در قبال آن از سوی این شرکت‌ها مبالغی به دولت پرداخت می‌شد. این امر از یک سو باعث کاهش هزینه‌های نگهداری برای ایالات می‌شده و از سوی دیگر بخش خصوصی در مقابل استفاده از نیروی کار هزینه نگهداری آنها را پرداخت نمی‌نموده و کسب منفعت می‌نموده است. پس از یک دوره اعتراضات گسترده به این نوع قراردادها که معمولاً با شرایط سخت کار زندگی همراه بوده، در ایالات متحده آمریکا این نوع از خصوصی سازی لغو و شکل دیگری جایگزین آن شد. به این صورت که وظایف بخش عمومی در زندان به بخش خصوصی واگذار شد و این بخش مدیریت یا خدمات درون زندان را انجام می‌داد. بنابراین در بحث خصوصی سازی زندان می‌توان دو حالت کلی را در نظر گرفت حالت اول به معنی استفاده از نیروی کار زندانیان می‌باشد به این صورت که دولت در عوض دریافت وجوهی محکومین را جهت کار کردن به بخش خصوصی اجازه می‌دهد در این وضعیت بخش خصوصی به صورت مستقیم از زندانیان برای کسب منفعت استفاده می‌کند و حتی در قبال دریافت هر زندانی مبلغی به دولت پرداخت می‌نماید. اجرای این روش به دو شکل امکان پذیر می‌باشد شکل اول این که محکومین در زندان مشغول به فعالیت می‌شوند و کارفرمایان خصوصی از طریق مزایده انتخاب و به ازای هر روز کار محکوم مبالغ را می‌پردازند و در زمان کار، زندانیان تحت نظارت این بخش و پس از اتمام کار روزانه در کنترل زندان قرار می‌گیرند. شکل دوم این که دولت به صورت موقت تمام اختیارات خود را بر زندانی اعم از کنترل و

نظارت به بخش خصوصی تفویض می‌نماید در حقیقت در این شکل دولت به صورت کامل در یک دوره زمانی محکوم را به بخش خصوصی اجازه می‌دهد و در قبال آن پول دریافت می‌کند و در مقابل بخش خصوصی متعهد می‌شود که نیازهای اولیه (از قبیل غذا و لباس) و همچنین مراقبت از آنها را بر عهده بگیرد. با توجه به این که محکومین به صورت تمام وقت در اختیار بخش خصوصی قرار می‌گیرند وظایف و اختیارات مربوط به اصلاح مجرمین و تأدیب آنها نیز به عهده این بخش قرار می‌گیرد.

حالت دوم بر خلاف حالت اول می‌باشد و هدف کسب منفعت بخش خصوصی از نیروی کار زندانی نخواهد بود و صرفاً بخش خصوصی در قبال دریافت خدماتی مثل طبخ غذا یا امور بهداشتی و درمانی که ارائه می‌دهد از دولت دریافت اجرت می‌نماید. این موضوع می‌تواند به شکل گسترده تری اعمال گردد، به این صورت که تمام وظایفی که یک زندان دولتی در خصوص زندانیان انجام می‌دهد به صورت کامل به بخش خصوصی واگذار شد و این بخش به نحو کامل زندان را اداره نماید و در قبال این اداره که شامل کلیه اقدامات اداری، خدماتی و نظارت بر امور فرهنگی، تربیتی و اصلاحی زندانی می‌شود، از دولت دریافت وجه نماید.

۲- مصادیق خصوصی سازی زندان

مصادیقی از خصوصی سازی قبل از انقلاب در کشور مشاهده نشده است. در آن زمان به جز زندان اوین که در اختیار و تحت نظارت سازمان اطلاعات و امنیت کشور بود، اداره سایر زندان‌ها در اختیار نیروی شهربانی بوده است. اما پس از انقلاب زندان‌ها ابتدا زیر نظر وزارت کشور و در نهایت تحت کنترل مستقیم قوه قضائیه قرار گرفت.

پس از تفویض صلاحیت به قوه قضائیه صرفاً در دو زندان اجازه ورود به بخش خصوصی داده شد. یکی در سال ۱۳۷۳ و در استان خراسان بوده که به موجب آن زندان وکیل آباد توسط اداره کل زندان‌های استان خراسان و در بخش‌هایی مانند اداره بیمارستان زندان، طبخ غذای زندانیان، اداره دفتر اجرای احکام زندان، ثبت و آمار و اطلاعات رایانه، خدمات فرهنگی، آموزش زندانیان، خدمات مشاوره روان‌شناسی و مددکاری و خدمات نگهداری غیر مسلح در قسمت داخلی زندان به بخش خصوصی واگذار شد. طبق آمارهای موجود علیرغم مخالفت‌های اولیه

بخش خصوصی بهتر از بخش دولتی عمل نموده بود و ضمن کاهش پرسنل، افزایش سرعت و دقت در انجام امور در بخش اجرای حکم، در بخش مددکاری اجتماعی با افزایش تعداد مددکاران آمار تخلفات زندانیان کاهش پیدا نمود. به علاوه عملکرد بخش خصوصی در حوزه خدمات و درمان و همچنین حفاظت فیزیکی مطلوب بوده است.

مصادق دوم مربوط به زندان عادل آباد شیراز می‌باشد. بر اساس طرح پیشنهادی به مدت یک سال نود درصد از وظایف جاری و مدیریتی این زندان در اختیار بخش خصوصی قرار گرفت (صرفاً بخش رایانه و اجرای احکام استثنا شد). در این واگذاری حفاظت زندان در قسمت داخلی به عهده بخش خصوصی و در قسمت بیرونی به عهده یگان انتظامی زندان بود. این طرح به دلایل مختلف با شکست مواجه شد و ادامه نیافت.

ملاحظه می‌گردد در هر دو مصداق بیان شده حالت دوم از خصوصی سازی مورد لحاظ قرار گرفته و بخش خصوصی در ازای انجام خدمات از دولت دریافت هزینه می‌نمایند و موضوع اجاره نیروی کار زندانیان مطرح نشده است.

۳- علل گرایش

۳-۱- افزایش آمار زندانیان

صرف نظر از افزایش جمعیت کشور که به طبع آمار زندانیان را به نسبت بالا می‌برد، تورم کیفری و جرم انگاری‌های متعدد در زمینه‌های مختلف و استفاده از حبس به عنوان اولین و شایع ترین مجازات و به علاوه گسترش فناوری و افزایش سطح دسترسی افراد به منابع مختلف و نوسانات اقتصادی باعث شده جمعیت زندانیان کشور در سال‌های اخیر به نحو فزاینده‌ای افزایش یابد (آشوری، ۱۳۸۱، ۱۱). البته این حالت تا حدی مرتبط با سیاست‌های اتخاذ شده در حوزه مواد مخدر نیز می‌باشد به گونه‌ای که بخش اعظم زندانیان کشور در ارتباط با این نوع جرائم می‌باشند.

۲-۳- کمبود فضای استاندارد

بر اساس استانداردهای بین المللی سرانه فضای نگهداری هر زندانی هفده و نیم متر مربع می باشد که کشور ما از این آمار فاصله زیادی دارد و کمتر از چهارونیم متر مربع به ازای هر نفر می باشد (محمدی، ۱۳۸۴، ۹۷). به علاوه بعضی از زندانها بسیار قدیمی و خارج از استاندارد می باشند. این موارد علاوه بر کاهش امکان نظارت باعث مشکلات روانی و بروز اغتشاشات در زندان خواهد بود.

۳-۳- کمبود نیروی انسانی

مطابق استانداردهای ذکر شده به ازای هر دوونیم نفر زندانی بایستی یک مأمور مراقب وجود داشته باشد. ولی در ایران به ازای هر یکصدوپنجاه نفر یک مأمور وجود دارد. این کمبود در خصوص تعداد مددکاران و مشاوران و حتی کادر پزشکی و درمانی نیز وجود دارد (محمدی، ۱۳۸۴، ۹۷). در بسیاری از زندانها پزشک به صورت دائمی وجود ندارد.

۴-۳- کمبود امکانات مالی

نگهداری هر زندانی به جز نیاز به فضا و نیروی انسانی هزینه بردار است. هزینه های غذا، لباس و لوازم استراحت، امکانات گرمایشی و سرمایشی و هر گونه امکانات ورزشی و رفاهی و آموزشی مانند کتابخانه ها مستلزم وجود بودجه کافی است. علیرغم مدرن بودن آئین نامه زندانها به دلیل همین کاستی ها بسیاری از مقررات آن اجرا نشده است.

۵-۳- کارایی بیشتر زندان های خصوصی

عقیده بر این است که استفاده از بخش خصوصی از لحاظ کیفیت ارائه خدمات در مقایسه با بخش دولتی از وضعیت بهتری برخوردار می باشد (حاجی ده آبادی و جلیل زاده، ۱۳۹۲، ۲۵). با این توضیح که این بخش برای جلب اعتماد و تمدید قرارداد خود را ملزم به ارائه بهتر خدمات می نماید.

۴- معایب

۴-۱- ابهام در حصول اهداف

استفاده از زندان خصوصی و گرایش به آن در عمل با دو هدف عمده ی هزینه کمتر و کارایی بیشتر بوده است. با این حال تجربه ی کشورهای استفاده کننده از این روش نشان دهنده این است که در ارائه آمار اغراق صورت گرفته و به دلیل وجود منفعت در ارائه آمار از سوی نهادهای بی طرف ارزیابی صورت نگرفته است. پس از این ارزیابی از سوی این نهادها آمارها نشان داده اند که کاهش هزینه‌ها به میزان بسیار اندک بوده و به علاوه پس از واگذاری خدمات به شرکت‌ها و سپری شدن زمان، به مرور شرکت‌ها به دنبال افزایش دستمزد بوده اند.^۱ به علاوه افزایش کارایی و بهبود کیفیت نیز به اثبات نرسیده است. چرا که هر شرکت خصوصی با هدف کسب منفعت بیشتر همواره به دنبال سرفه جویی در هزینه‌ها چه از حیث نیروی انسانی و چه از حیث صرف هزینه در ارائه خدمات بوده است.

۴-۲- شرایط بد محکومین در زندان‌های خصوصی

در نوع اول واگذاری زندان یعنی اجازه محکومین در ابتدای بحث مطرح گردید با توجه به این که دولت در قبال واگذاری و جوهی دریافت می‌نمایند و بخش خصوصی از نیروی کار زندانی استفاده می‌کند این احتمال وجود دارد که شرکت‌ها شرایط وحشتناک و خطرناک برای زندانیان فراهم نمایند و مسائل جسمی و روحی ناگوار بروز کند. تجربه اسفبار کشورهای استفاده کننده از این روش به حدی بوده که برخی نویسندگان آن را به «مرگ تدریجی» تشبیه نموده اند به نحوی که هنگام کار به طرز وحشیانه و مانند بردگان رفتار می‌شده و انواع مجازات‌های نسخ شده نسبت به ایشان به کار گرفته شده است (حاجی ده آبادی و جلیل زاده، ۱۴، ۱۳۹۲). شدت این موضوع به حدی بوده که براساس آمارها احکام بیش از هفت سال حبس برای محکومین برابر مرگ بوده و بیش از این مدت دوام نمی‌آورده اند.

^۱ - جهت ملاحظه آمارهای مختلف از جمله آمار مرکز مطالعاتی مستقل GAO در کشور آمریکا رک:

Private Prison Save Tax Payers Money, 2009, Available at: www.afsme.org.

۵- معضلات خصوصی سازی زندان

۵-۱- مشکلات امنیتی

اگر چه واگذاری مدیریت داخلی به بخش خصوصی سابقه زیادی ندارد ولی در همین مدت کوتاه عدم نظارت امنیتی دقیق و بی احتیاطی‌های صورت گرفته از سوی مسئولین خصوصی نظارت سبب بروز حوادث ناگواری شده است. به عنوان مثال در سال ۱۳۸۴ و هنگام واگذاری زندان عادل آباد به بخش خصوصی بر اثر افت کیفیت غذا در بندهای ده و یازده از زندان که دارای بیش از هزار زندانی بوده شورش و اعتراضاتی به وقوع پیوست همچنین به لحاظ عدم کنترل دقیق در تفکیک زندانیان خطرناک از سایرین چهار سارق مسلح یک هم سلولی خود را به قتل می‌رسانند در نهایت نوجوانی در زندان توسط چند شرور به قتل رسید (روزنامه ایران، ۱۳۸۴/۰۸/۳۰). این معضلات باعث شد اولین تجربه ی انتقال مدیریت به بخش خصوصی به عنوان یک تجربه تلخ در ایران کاملاً با شکست مواجه شد.

۵-۲- مشکلات نظارتی

چنانچه زندان در اختیار بخش دولتی باشد بر اساس سلسله مراتب سازمانی امکان نظارت دقیق بر پرسنل وجود دارد. اما با انتقال مدیریت اصلاً یا نظارت به صورت مستقیم صورت نمی‌گیرد یا اینکه نظارت به صورت محدود و با معرفی یک یا چند نماینده از سوی دولت که در زندان مستقر می‌باشند صورت می‌گیرد که از یک سو از لحاظ تعداد علی القاعده حضور مأمورین دولتی ناظر کمتر و از لحاظ طول مدت حضور نیز کمتر خواهد بود.

به علاوه این نظارت باعث تحمیل هزینه مضاعف بر دولت خواهد بود یعنی از یک سو بایستی به عنوان دستمزد به بخش خصوصی هزینه پرداخت شود و از سوی دیگر حقوق و مزایا برای نمایندگان دولت بایستی پرداخت شود.

۵-۳- دلال‌گری

شرکت‌های خصوصی ممکن است جهت دسترسی به قرارداد، شرکت در مزایده، یا مناقصه به اقدامات نامشروع متوسل شوند و از سوی دیگر شکل‌گیری شرکت‌های واسطه که در مناقصات و مزایده‌ها شرکت نموده و با کسر مبلغی قرارداد را به اشکال مختلف به شرکت دیگر واگذار می‌نمایند خود معضل بزرگی خواهد بود که علاوه بر تأیید بر کیفیت ارائه خدمات، تخلفات و جرائم مالی رادر بین خواهد داشت.

این موضوع در کشورهایی مثل ایالات متحده آمریکا که در سطح وسیع دارای زندان‌های خصوصی می‌باشند به شکل دیگری نیز بروز پیدا می‌کند. این شرکت‌ها برای دستیابی به قراردادهای بزرگ نوعی ارتباط و پیوستگی با فعالیت‌های سیاسی نمایندگان مجلس داشتند و هزینه‌های انتخاباتی را به نوعی تأمین می‌نمایند (گودرزی بروجردی و مقدادی، ۱۳۸۴، ۲۶).

۶- جایگاه شرکت‌های خصوصی در ایجاد زندان‌های خصوصی

کشورهای ایالات متحده آمریکا، بریتانیا و استرالیا بیشترین استفاده از زندان‌های خصوصی را تجربه کرده اند، بزرگ‌ترین کمپانی‌هایی که در ایالات متحده آمریکا در صنعت زندان وارد شدند Correction Corporation of America (CCA) و GEO group هستند که درآمد سالانه هر دو کمپانی سه بیلیون دلار بود. با ورود این شرکت‌ها در سال ۱۹۸۳ در صنعت زندان‌های خصوصی با ادعای توانایی ساخت و اداره کردن زندان‌های ایالتی و فدرال، کیفیت یکسان و حداقل هزینه را شعار خود نمودند (Wade, 2013, 12). یک سال بعد CCA در ابتدا به جای بخش عمومی، قرارداد مدیریت یک زندان را به عهده گرفت. در سال ۱۹۸۵، CCA به کنترل مدیریت سیستم زندان ایالت تنسی پرداخت اما آن پیشنهاد به واسطه قانون‌گذار ایالتی پس از روبرو شدن با مخالفت‌های جدی درباره رشد اعتبار CCA، رد شد. با وجود این عقب‌نشینی درباره حضور شرکت خصوصی CCA، قراردادهای اضافی در ایالت‌های تنسی، تگزاس و کنتاکی در انتهای سال ۱۹۸۷ را به همراه داشت (Mattera, 2003, 5). پس از آن شرکت‌های بیشتری مانند Wackenhut Correction Corporation که در حال حاضر GEO نامیده می‌شود وارد سیستم زندان‌های خصوصی شد. امروزه، CCA و GEO مجموعاً بیش از

نیمی از قراردادها را در ایالات متحده آمریکا مدیریت می‌کنند. CCA به عنوان بزرگ‌ترین کمپانی زندان خصوصی بیش از هفتادوپنج هزار زندانی را مدیریت و در شصت و شش ساختمان فعالیت دارد (Hartency and Gleeman, 2011, 9). GEO رقیب نزدیک CCA است که بخش کمتری را مدیریت و اداره می‌نماید، شرکت‌های کوچک‌تر شامل Management and Training Corporation و Lcs Correction می‌باشند (Cohn, 2011, 30).

۷- شکل‌گیری زندان‌های خصوصی در ایالات متحده آمریکا

۷-۱- خصوصی سازی زندان نوجوانان

بخش خصوصی در ابتدا فعالیت خود را از بخش نوجوانان ایالت ماساچوست شروع نمود. البته این به معنی واقعی کلمه خصوصی سازی نبود. به دلیل اینکه واژه ی خصوصی سازی تا زمان ریاست جمهوری رونالد ریگان یعنی دهه ۱۹۸۰ میلادی به صورت جدی وارد نشده بود. بخش خصوصی سازی، در زمینه اصلاح و تربیت نوجوانان بیشتر از سایر بخش‌ها وارد شد در سال‌های ۱۹۷۵ تا ۱۹۸۹ میلادی بخش خصوصی رشد هفتاد درصدی داشت این در حالی است که موسسات اصلاح و تربیت دولتی مربوط به نوجوانان بزهکار بیست و شش درصد رشد داشت و در مقابل شمار نوجوانان بزهکار در موسسات خصوصی سی و نه درصد رشد را شاهد بود (هافمن، ۳۶۹، ۳۸۲ و ۳۶۷).

۷-۲- خصوصی سازی زندان بزرگسالان

گرایش به سمت خصوصی سازی زندان بزرگسالان از سال ۱۹۸۰ میلادی شروع شد و در عین حال مقاومت‌های بسیاری در مقابل آن به عمل آمد، خصوصی سازی زندان پس از آن به طور جدی در دستور کار دولت محافظه کار قرار گرفت و در تمام ابعاد مورد استفاده قرار گرفت. برخی نهادها مانند انجمن وکلای آمریکایی و اتحادیه آمریکایی آزادی‌های مدنی به مخالفت با آن پرداختند اما در نهایت این کشور به سمت خصوصی سازی زندان‌ها پیش رفت.

شاید بتوان گفت اولین واگذاری کامل زندان به بخش خصوصی (و نه تنها مدیریت زندان) در ایالت تنسی در بخش همیلتون قابل مشاهده است. این قرارداد در سال ۱۹۸۴ میلادی شکل گرفت. اما برخی در همان ابتدا معتقد بودند که خصوصی سازی کامل به وجود نیامده و دولت

در کنترل زندان و یا سهام زندان دخالت دارد. در میان ایالات آمریکا، ایالات غربی و ایالات جنوبی گرایش بیشتری به سمت خصوصی سازی زندان بزرگسالان داشتند (حاجی ده آبادی و جلیل زاده، ۱۹، ۳۹۲، ۱۸). رشد خصوصی سازی زندان‌ها با ادعای اینکه خصوصی سازی امکانات اعمالی بیشتری را نسبت به زندان‌های دولتی ارائه می‌دهند ایجاد شد.

۸- علل گرایش به خصوصی سازی زندان‌ها

۸-۱- ادعای ارائه خدمات بیشتر به زندانیان و صرفه جویی مالی

رشد خصوصی سازی زندان‌ها با این ادعا که امکانات بیشتر را نسبت به زندان‌های دولتی ارائه می‌دهند ایجاد شد که البته به نظر می‌رسد این ادعا چندان درست نبوده و حتی خدمات ارائه شده بسیار محدود است. صرفه جویی مالی نیز از مواردی است که طرفداران ایجاد و تشکیل زندان‌های خصوصی بر آن تاکید می‌کردند این در حالی است که صرفه جویی مالی و بهره‌مندی از نیروی کار انسانی در صنعت توسط طرفداران حقوق بشر مورد انتقاد قرار گرفته است (Mason, 2012, 7).

در گزارش ارائه شده در سال ۱۹۹۹ میلادی از طریق GAO نشان داده شد که هیچ تفاوت عمده در بهره‌وری بین زندان‌های خصوصی و دولتی وجود ندارد البته نتایج مشابهی درباره صرفه جویی در هزینه‌ها نیز در سال ۲۰۰۹ میلادی به وسیله دانشگاه یوتا ارائه شد که در آن تساوی بین هزینه‌ها در زندان‌های خصوصی و دولتی را نشان می‌دهد و این گزارش اشاره می‌کند که حرکت به سمت خصوصی سازی هنوز دارای ابهام بوده و سؤال برانگیز است (Gaes, 2008, 259). این در حالی است که در ایالت اوهایو در آن سال یک زندان به CCA فروخته شد و مدیریت ساختمان‌های دیگر به شرکت Management and Training corporation با هدف اداره کردن زندان به منظور ذخیره‌ی هزینه یا برنامه‌های خصوصی سازی سپرده شد (Paynter, 2011, 25).

۸-۲- افزایش جمعیت زندانیان

نرخ جمعیت زندان به استثنای دهه ی ۱۹۶۰ میلادی که کاهش خفیف داشته، بین سال‌های ۱۹۶۰ تا ۱۹۷۵ میلادی تا حدودی ثابت مانده است. از سال ۱۹۷۵ میلادی منحنی کم کم به بالا می‌رود و از حدود سال ۱۹۸۲ میلادی تا حدودی ثابت مانده است. از سال ۱۹۷۵ میلادی منحنی کم کم به بالا می‌رود و از حدود سال ۱۹۸۲ میلادی تعداد زندانیان به سرعت افزایش می‌یابد. به عنوان نمونه در پایان سال ۲۰۰۹ میلادی، به ازای هر صد هزار نفر، هفتصد و چهل و سه نفر بزرگسال در زندان‌های رسمی و شناخته شده ایالات متحده آمریکا زندانی بوده اند که در این میان تعداد مردان پانزده برابر زنان بوده است.

۹- معضلات گرایش به خصوصی سازی زندان‌ها

زندان‌های دولتی به نظر می‌رسد که نسبت به زندان‌های خصوصی بیشتر به زندانی‌ها یاری می‌رسانند مانند ملاحظه روان شناختی، مشاوره‌های مربوط به دارو و الکل، دوره‌های مربوط به کار، آموزش شغلی و غیره. به نظر می‌رسد که این زندان‌ها می‌توانند برای اشخاص و خانواده‌های آنها مناسب باشند. در زندان‌های خصوصی به نظر می‌رسد که برنامه‌های بازیابی یا بسیار کم هستند و یا اینکه تضمینی به عنوان نمونه برای پیدا کردن کار، برنامه آموزش کار و هیچ برنامه‌ای برای بیماران روانی وجود ندارد. مدیریت و یا سلامت عمومی در این زندان‌ها با مشکل مواجه است. در زندان‌های خصوصی تنها یک بار به صورت رایگان امکان این اقدامات برای اشخاص محکوم وجود دارد. بنابراین تکرار جرم برای زندان‌های خصوصی می‌تواند خوب باشد چرا که یک مرتبه خدمات جزئی به صورت رایگان صورت می‌گیرد و پس از اینکه تعداد زیادی از مرتکبین به دلیل ارتکاب مجدد جرم به زندان بر می‌گردند این موضوع تجارتي خوب برای زندان‌های خصوصی محسوب می‌شود. (Prison for Profit, 2011, 15-16)

مشکلی که در زندان‌های خصوصی دیده می‌شود، کارمندان آموزش ندیده هستند. زندان‌های خصوصی در سراسر کشور از کارکنان آموزش ندیده و بدون انضباط رنج می‌برند در این زندان‌ها کارمندان به میزان کمتر از کارمندان دولتی حقوق دریافت می‌کنند. امنیت زندان‌ها بستگی بسیار به نیروی کار ثابت دارد، زمانی که نیروی کار ثابت وجود نداشته باشد که در

زندان‌های خصوصی بیشتر قابل ملاحظه است، منتهی به شورش، تجاوز، حمله و فرار می‌شود. یک گزارش در سال ۲۰۰۴ میلادی نشان داد که زندان‌های خصوصی پنجاه درصد بیشتر ضرب و جرح زندانی با زندانی و بیش از پنجاه درصد بیشتر حمله‌ی زندانی به کارمند در آن قابل مشاهده است. زندان‌های خصوصی عموماً هزینه‌های خود را از طریق تعداد کارمندان، استخدام با هزینه‌های پائین و کاهش یا از بین بردن مزایای جانبی پائین می‌آورند. امنیت زندان‌ها عموماً از طریق سازمان‌هایی است که اغلب تجربه کم دارند و یا آموزش ندیده اند (Dela, 2013, 15). از معایب زندان‌های خصوصی نیز می‌توان به عدم شانس اقلیت‌های مذهبی و مهاجران برای استقرار در زندان‌های خصوصی نام برد (Petrella, 2013, 23). البته به طور کلی باید بیان نمود که اشخاص با ورود به زندان (چه دولتی چه خصوصی) کار خود را از دست داده و خانواده از نیروی کار و در نتیجه درآمد حاصله محروم می‌شود. کارفرمای این اشخاص نیز شغل را پر نمی‌کنند (یعنی کارگری را جایگزین نمی‌کنند) بلکه آن کار حذف و یا فراموش می‌شود و ورود زنان به زندان نیز پیامدهای خاص خود را دارد از جمله اینکه خانواده‌ها خیلی وقت‌ها از حمایت‌های احساسی، روانی یا مالی محروم می‌شوند (Smaha, 2006, 448).

۱۰- جایگاه زندان‌های خصوصی در ایالت کالیفرنیا

سیستم اعمالی در ایالات متحده آمریکا از هر ایالت به ایالت دیگر متفاوت و در واقع می‌توان گفت که هر ایالت از سیستم قانون‌گذاری خاص بهره می‌برد. ایالت کالیفرنیا به دلیل اینکه اداره‌ی زندان‌های آن انحصاراً به وسیله دولت صورت می‌گیرد از جایگاه متفاوتی نسبت به ایالت‌هایی که از سیستم خصوصی سازی زندان‌ها بهره گرفته اند برخوردار است. همان‌طور که ذکر گردید سیستم خصوصی سازی زندان با وجود ادعای صورت گرفته مبنی بر صرفه جویی و ارائه خدمات بیشتر از جایگاه متزلزلی برخوردار است. البته دیدگاه متضادی نیز در این موضوع وجود دارد.

با گسترش خصوصی سازی زندان‌ها در ایالات مختلف آمریکا به ویژه از سال ۱۹۹۹ میلادی که در همان سال زندان خصوصی که در سی و یک ایالت وجود داشت و این مورد به سی و سه ایالت در سال ۲۰۰۴ میلادی افزایش پیدا نمود، با توجه به عدم توانایی برخی شرکت‌های

خصوصی مبنی بر ادعای کنترل صحیح و درست بر زندان‌ها و صرفه جویی‌های مالی در این زمینه برخی از ایالت‌ها مانند ایالت کارولینای شمالی قرارداد خود را با شرکت خصوصی CCA منحل نمود و ایالت کالیفرنیا نیز ممنوعیت مشابه را اعمال نمود و ایالت آرکانزاس به دو قرارداد با GEO در سال ۲۰۰۱ میلادی خاتمه داد. با توجه به ادعاهای صورت گرفته مبنی بر عدم توانایی بخش خصوصی در کنترل زندان‌ها نشان می‌دهد که در ایالت کالیفرنیا در یک سال،

بسیار زندان جدید ایجاد شد. این در حالی است که تنها یک واحد دانشگاهی در این ایالت ساخته شده است (Smaha, 2006, 13).

اقدامات خصوصی سازی زندان‌ها در طی سال‌های ۱۹۹۹ الی ۲۰۱۰ میلادی نتایج متفاوتی درباره ایالات مختلف به دنبال داشت که قبل از بررسی هدف اصلاح و بازپروری زندان و بررسی کوتاه قوانین سه ضربه‌ای و دو ضربه‌ای بیان آن خالی از لطف نیست. از میان ایالت‌ها در آمریکا بین سال‌های ۱۹۹۹ الی ۲۰۱۰ میلادی ایالات ورمونت، کارولینای جنوبی، پنسیلوانیا، آلاباما، کانتیکت و اوهایو شروع به خصوصی‌سازی نمودند و نه ایالت به طور کامل اتکای خود به زندان‌های خصوصی را حذف کردند که شامل ایالات آرکانزاس، کانزاس، مین، میشیگان، مینه سوتا، نوادا، داکوتا، یوتا و واشنگتن می‌باشند.

این در حالی است که ایالتی مانند آیداهو بزرگ‌ترین افزایش نگهداری زندانیان را در سال ۲۰۱۰ میلادی نسبت به سال ۱۹۹۹ میلادی تجربه کرد که چهارصد و پنجاه و نه بود و علاوه بر این ایالات می‌سی‌سی‌پی، هاوایی، جورجیا، تگزاس و نیومکزیکو افزایش بیش از پنجاه درصدی را تجربه کردند و ایالات واشنگتن، داکوتا، کارولینای شمالی، مریلند و کالیفرنیا هر کدام کاهش بیش از چهل درصدی را تجربه کرده‌اند و با بررسی این آمار به وضوح می‌توان دریافت که با گسترش صنعت خصوصی سازی زندان‌ها در آمریکا و اینکه در ایالت تگزاس تکیه بر خصوصی سازی قرار گرفت جمعیت زندان در این ایالت پنجاه درصد افزایش یافت این در حالی است که در ایالت کالیفرنیا که اداره ی زندان‌ها به صورت دولتی است و نه خصوصی در ظرفیت زندان‌های خصوصی بسیار کاسته شده است (Mason, 2012, 6).

یکی از اهداف زندان بازپروری و اصلاح مجرمین به منظور بازگرداندن اشخاص به اجتماع است. در چهارچوب اقدامات اداره ی اصلاح و بازپروری ایالت کالیفرنیا به منظور اصلاح و بازپروری بزهکاران بزرگسال سی و یک برنامه پاسخ دهی در قبال مجرمان بزرگسال طراحی و به مرحله اجرا گذاشته شد. فهرست برنامه کاهش تکرار جرم کاتولوگی از برنامه‌ها و تدابیر ارائه شده توسط اداره اصلاح و بازپروری ایالت کالیفرنیا تا سال ۲۰۰۷ میلادی در خصوص کاهش تکرار جرم توسط مجرمان بزرگسال به شمار می‌رود که از مجموعه این سی و یک فقره سیاست بازپرورانه و اصلاحی پانزده برنامه مانند برنامه کارآموزی مقدماتی نجاری، رجوع مجدد آموزش، برنامه بنای خانواده، هیچ گاه مورد ارزیابی قرار نگرفته و طرحی برای سنجش میزان تاثیرگذاری آنها وجود ندارد و از میان نه برنامه که مورد ارزیابی قرار گرفته بودند نیز به استثناء یکی از ارزیابی‌های صورت گرفته که بر مبنای آن تاثیرگذاری برنامه تدوینی در کاهش موارد تکرار جرم به صراحت مورد تأیید قرار نگرفت و هشت برنامه نیز در کاستن از میزان تکرار جرم و بازگشت بزهکاران به زندان مورد تصدیق پژوهشگران واقع شده است (ایروانیان، ۱۳۹۲، ۲۸۲).

با وجود اعمال برنامه‌های بازپرورانه ایالت کالیفرنیا در سال ۲۰۰۹ میلادی تراکم جمعیت در زندان‌های این ایالت بر خلاف قانون اعلام شد. تراکم جمعیتی در زندان‌های این ایالت شرایط نامناسبی را برای زندانیان فراهم نمود که دادگاه عالی این قاعده مربوط به کاهش جمعیت را در سال ۲۰۱۱ میلادی تایید نمود. آخرین مهلت در ماه فوریه سال ۲۰۱۶ میلادی اعلام شد. بر این اساس در سال ۲۰۱۱ میلادی این ایالت قراردادهای خود را با گروه GEO به عنوان بخشی از برنامه **Criminal justice Realignment** به منظور کاهش جمعیت زندان و مخارج آن خاتمه داد (Mason, 2012, 3). وجود قوانین دو ضربه‌ای و سه ضربه‌ای در این ایالت و اعمال مجازات‌های سخت برای اشخاصی که دو یا سه مرتبه مرتکب جرم شده اند به خوبی قابل مشاهده است و بر این اساس در حال حاضر چهل و هفت درصد مرتکبینی که برای مرتبه دوم مرتکب جرم می‌شوند و چهل و چهار درصد از آنهایی که سه مرتبه مرتکب جرم می‌شوند، مجازات‌های بسیار سختی برای جرایم مربوط به دارویی، جرایم علیه اموال و یا جرایم مربوط به حمل اسلحه غیرمجاز دریافت می‌کنند (Galik, 2015, 14).

قابل ذکر اینکه در این ایالت پنجاه و چهار درصد از هزینه هایی که برای سیستم کیفری در سال ۲۰۱۶-۲۰۱۵ میلادی به کار برده شده است، در بخش نگهداری محکومین جوان در مراکز مخصوص ایجاد شغل و بازپروری، در بخش زندان بیست و دو درصد، در بخش Jail پانزده درصد و در بخش عفو و آزادی اشخاص به صورت مشروط و قول شرف نه درصد هزینه‌ها استفاده شده است (Probation in California, 2015-2016).

۱- جایگاه زندان‌های خصوصی در ایالت تگزاس

زندان‌های خصوصی عموماً به وسیله شرکت‌های خصوصی ذیل قرارداد با دولت ساخته و اداره می‌شوند. در سال ۱۹۸۹ میلادی ایالت تگزاس اولین ایالتی بود که زندان‌های خصوصی را در کشور ایالت متحده آمریکا تاسیس نمود. شرکت‌های خصوصی با دولت برای تدارک امور بهداشتی و درمانی، صنعت در زندان، مشاوره، آموزش و غذا همکاری کرده و یا کلاً در تمام جوانب، مسائل مربوط به زندان را به عهده گرفتند. دو مدل شیوه مدیریتی در زندان وجود دارد و تحت عناوین *responsibility prison management* و *control model of prison management* که رئیس اسبق دپارتمان اصلاحات تگزاس^۱، جورج بتو^۲ به شیوه مدیریتی *Control model of prison management* را پذیرفت. این شیوه کنترل زندانی‌ها که در طول دهه ۱۸۰۰ میلادی ایجاد شده به اطاعت، کار و آموزش تاکید داشت. جورج بتو تمامی زندان‌های ایالت تگزاس را به صورت امنیت حداکثری فعال کرد. همچنین وی معتقد بود که از طریق کنترل زندانی‌ها در بخش کار و مهارت‌های آموزشی می‌توان علاوه بر اینکه محصولاتی در زندان تولید کرد و برای اشخاص محکوم پس از خروج از زندان با هدف بازگشت به اجتماع در جهت امکان یافتن کار مناسب می‌تواند بسیار موثر باشد. در این سیستم به دلیل امنیت بالایی که در نظر گرفته شد، زندانی‌ها بین مسیرهای مشخص شده در راهروها قدم می‌زنند، بلند صحبت کردن به عنوان یک جرم قابل مجازات دانسته می‌شد (Smaha, 2006, 459).

1- Texas Department of Corrections

2- George Beta

با وجود اقدامات جورج بتو در ایجاد زندان‌های امنیتی در تگزاس و با وجود اینکه انتقاداتی بر اعمال سیستم خصوصی زندان وجود دارد با این حال در بعد صرفه جویی در هزینه می‌توان بیان داشت که در ایالت‌هایی که از خدمات بخش خصوصی در اداره زندان‌ها استفاده می‌شود به طور متوسط روزانه بیست و هشت صرفه جویی در هزینه‌ها صورت می‌گیرد و صرفه جویی در این شیوه در مقایسه ایالت تگزاس-که بخش وسیعی از زندان‌های آن با مشارکت بخش خصوصی اداره می‌شود- با ایالت کالیفرنیا که در آن مدیریت و اداره زندان‌ها به طور انحصاری در اختیار بخش دولتی قرار دارد قابل توجه است. به این صورت که هزینه‌های سالانه ی پرداخت شده برای هر زندانی در کل نظام بازپروری در حدود دو سوم کمتر از میزانی بوده است که در ایالت کالیفرنیا مصرف شده است و مقامات تگزاس تخمین زده اند که نرخ صرفه جویی در هزینه‌های سالانه در زندان‌های مشمول برنامه مشارکت بخش خصوصی از سال ۲۰۰۳ میلادی (در زمان شروع برنامه) تا سال ۲۰۱۰ میلادی رقمی حدود سه الی پانزده درصد بوده است. بخش خصوصی به سوی بکارگیری رویکردهای مدیریتی جدید، تکنیک‌های نوین نظارت و افزایش کارایی اداری به همراه برخی دیگر از نوآوری‌ها حرکت می‌کند (ایروانیا، ۳۲۱، ۳۹۲ و ۳۲۰). با این حال در بعد نظارت بر زندان‌های خصوصی نیز انتقاداتی وجود دارد و البته با توجه به اینکه این مسائل مربوط به سال‌های بسیار دور می‌باشد با بهره‌گیری از سیستم‌های مدیریتی جدید با ایجاد جو رقابتی بین شرکت‌های خصوصی تا حدودی این انتقادات زیر سوال رفته است. لازم به ذکر است که در زندان‌های خصوصی نظارت کافی و مستمر وجود نخواهد داشت و این امر موجب افزایش سطح تخلفات خواهد شد اما هر زمانی که زندان در اختیار دولت باشد نظارت درون سازمانی است و نظارت درون سازمانی بسیار آسان تر از نظارت بر بخش خصوصی انجام می‌گیرد (Gentry, 1986, 358). با وجود مزایایی که برای بخش خصوصی وجود دارد- در مواردی با به کارگیری سیستم‌های مدیریتی جدید- می‌توان آنها را بر طرف کرد. با این حال در زمینه ی هزینه ی نظارت بر زندان‌های خصوصی همچنان انتقاداتی وجود دارد. به این صورت که دستمزد ناظران دولتی در زندان‌های خصوصی و هزینه دوربین‌های درون زندان برای بررسی عملکرد این بخش و دیگر هزینه‌های نظارتی بر عهده دولت خواهد بود و از این گونه هزینه‌ها به عنوان هزینه‌های پنهان یاد می‌شود که در عمل

گاهی منجر به پارادوکس می‌شود یعنی در عمل دیده می‌شود که هزینه نهایی بیشتر از هزینه زندان‌های دولتی خواهد شد (Weirather, 1998, 468).

نتیجه‌گیری

در ایران به طور مشخص تقسیم بندی‌ای در دو بخش زندان‌های دولتی و خصوصی وجود ندارد. خصوصی سازی در تمامی کشورها در قرن اخیر بسیار مورد توجه قرار گرفته و بر سیستم کیفری ایران نیز موثر بوده و تمایل به سمت خصوصی سازی وجود دارد. رویکرد خصوصی سازی در زندان‌های وکیل آباد و عادل آباد شیراز تا حدودی مشاهده شد. ایالات متحده آمریکا دارای ایالات متعددی است که هر کدام دارای سیستم کیفری خاص بوده و عملاً برخی از اعمال در یک ایالت جرم و در ایالتی دیگر به عنوان عملی عادی محسوب می‌شود. بر این اساس نیز سیستم مدیریتی، نظارت و اداره ی زندان‌ها نیز از این قاعده مستثنی نیست.

تا سال ۱۷۰۰ میلادی به صورت گسترده از زندان برای مجازات استفاده نمی‌شده است گاهی اوقات قضات آمریکایی در ابتدا مجرمین را بیشتر به شلاق و یا قطع عضو محکوم می‌نمودند. برخی از ایالات متحده آمریکا مانند ماساچوست، پنسیلوانیا و نیویورک در طی سال‌های ۱۷۸۵ تا ۱۸۹۰ میلادی سازمان‌هایی را تحت عنوان ندامتگاه مورد استفاده قرار می‌دادند. پس از تورم جمعیت کیفری و افزایش هزینه‌های زندان در این کشور شاهد زندان‌های خصوصی در کنار زندان‌های دولتی بودیم. ایالت تگزاس به عنوان ایالتی که بخش وسیعی از زندان‌های آن با مشارکت بخش خصوصی اداره می‌شود با ایالت کالیفرنیا که در آن مدیریت و اداره زندان‌ها به طور انحصاری در اختیار بخش دولتی قرار دارد، قابل مقایسه است.

بزرگ ترین کمپانی‌هایی که در ایالات متحده آمریکا در صنعت زندان وارد شدند GEO group و (CCA) Correction Corporation of America هستند که درآمد

سالانه هر دو کمپانی سه میلیارد دلار بوده است.

خصوصی سازی زندان در ایالات متحده آمریکا در دو بخش زندان نوجوانان و زندان بزرگسالان صورت گرفته است لکن خصوصی سازی، در زمینه اصلاح و تربیت نوجوانان بیشتر از سایر بخش‌ها وارد شد.

عمده علل گرایش به خصوصی سازی زندان‌ها عبارتند از: ادعای ارائه خدمات بیشتر به زندانیان، صرفه جویی مالی و افزایش جمعیت زندانیان می‌باشد.

در ایالات متحده آمریکا معضلاتی در گرایش به زندان‌های خصوصی وجود دارد. به نظر می‌رسد در زندان‌های خصوصی که برنامه‌های بازیابی یا بسیار کم هستند و یا اینکه تضمینی به عنوان نمونه برای پیدا کردن کار، برنامه آموزش کار و هیچ برنامه‌ای برای بیماران روانی وجود ندارد، مدیریت و یا سلامت عمومی در این زندان‌ها با مشکل مواجه است. امنیت در زندان‌های ایالات متحده آمریکا بسیار اهمیت دارد که به واسطه سه آیتم ارزیابی می‌شود: فرار، صدمه به کارمندان و دیگر زندانیان و قاچاق مواد مخدر و غیره. به این ترتیب از لحاظ امنیت زندان‌ها در ایالات متحده آمریکا به چهار دسته تقسیم می‌شوند: زندان‌های دارای حداکثر امنیت، زندان‌های امنیتی فراتر از حداکثر، زندان‌های دارای امنیت متوسط و پائین.

علیرغم ادعاهای صورت گرفته مبنی بر عدم توانایی بخش خصوصی در کنترل زندان آمارها نشان می‌دهد که در ایالت کالیفرنیا در یک سال، بیست زندان جدید ایجاد شد. این در حالی است که تنها یک واحد دانشگاهی در این ایالت ساخته شده است. در نتیجه با تحلیل برنامه‌های اصلاحی در این ایالت و مقایسه با ایالات داراری سیستم خصوصی می‌توان گفت مخالفت با خصوصی سازی مطلوب نبوده است.

در ایالت تگزاس زندان‌های خصوصی عموماً به وسیله شرکت‌های خصوصی ذیل قرارداد با دولت ساخته و اداره می‌شوند. شرکت‌های خصوصی با دولت برای تدارک امور بهداشتی و درمانی، صنعت در زندان، مشاوره، آموزش و غذا همکاری کرده و یا کلاً در تمام جوانب، مسائل مربوط به زندان را به عهده گرفتند. دو مدل مدیریتی در زندان وجود دارد و تحت عناوین *responsibility prison management* و *control model of prison management* که در تگزاس شیوه دوم پذیرفته شده است.

منابع

- آشوری، محمد، ۱۳۸۱، جایگزین‌های حبس یا مجازات‌های بینابین، تهران، چاپ اول، انتشارات اندیشه.
- ایروانیان، امیر، ۱۳۹۲، نظریه عمومی سیاست گذاری جنایی، تهران، چاپ اول، انتشارات شهردانش.
- حاجی ده آبادی، احمد و جلیل زاده، مرتضی، ۱۳۹۲، شکل گیری زندان‌های خصوصی و مطالعه تطبیقی آن در ایران و آمریکا، مجله حقوقی دادگستری، شماره ۸۳.
- گودرزی بروجردی، محمدرضا و مقدادی، لیلا، ۱۳۸۴، کیفرشناسی نوین یا کیفر اجتماعی، تهران، چاپ اول، انتشارات مجد.
- محمدی، داوود، ۱۳۸۴، مجازات‌های جایگزین حبس، تهران، چاپ اول، انتشارات عود.
- هافمن، دنیس، ۱۳۸۲، قضاوت آمریکایی، ترجمه عمادالدین باقی و محمد حسین باقی، تهران، چاپ اول، انتشارات سرایی.

-Cohn,S, **private prison industry grows despite critics**.MSNBC.com.13 october,2011.

-Dela Vega. Connie. **Human rights Advocate** s. P. O. B ox 5675 – Berkeley ,CA.94705 Private prisons – February , 2013

-Gaes.G,Cost, **performance studies look at prison privation**, National institute of justice journal,2008.Available at : www.ncjrs.gov/pdf files1/nij/22150.pdf.

-Galik, Lauren, Leonard Gilroy. **Annual Privatization Report 2015**, Criminal Justice and Correction .

-Hartency.C,and Gleeman,c, **Responding to growth of the private prison industry in the United State**, Oakland, California National council on crime and Delinquency, 2011.

-Mason Cody , **too good to be true.private prison America**, January 2012.Available at :http ://www.sentencing project.org

-Mattera,P.Khan,M.,and Nathan.S. **correction ,corporation of America**: Acritical look at its first teeny years, charlotte/North Carolina: Grassroots, leadership , 2003.Available at: http:// grass root leather ship.org/publication/CCA anniversary Report.

- Paynter.B.Cell for sale: **understand prison costs and saving.Cleveland.** Ohio :policy matters ohio.2011..Available at: http://policy.matters.ohio.org/pdf/cells_for_sale.pdf
- Petrella , Chris toper, the leg acyl of chattye/ slavery: **private prisons the line bet ween Real People and real Estate with new IRS Property Gambit** .truth-out- 2013.Available at : <http://www.truth-out.org/news/item/14255-the-leg-acy-of-chattel-slavery-private-prisons-blur-the-line-between-real-people-and-real-estate-white-new-irs-property-gambit>.
- Prison for Profit: **A look at prison privation** ,A clue Ohio , 2011. Available at: http://www.aclu.ohio.org/assets/issuues/criminal_justice/prison_for_profit_2011/4-1.pdf.
- Probation in Cali fornia -2015 -2016**, Available at :<http://PPIC.org/main/Publication-show.asp?!=1173>
- Smaha, Joel, **criminal justice**. Seventh Edition. China, 2006.
- The adore, Gentry, yamens, **the probation Revisited :the problem of monitoring private prisons**, the Yale Law Journal, Vol96, no m2,Dec 1986.
- Wade,Lisa, **Race Rehabilitation. and private prison, industry, the society**, 2013.Available at: http://www.societypages.org/societymages/2013/01/25/Race_Rehabilitation-and-the-private-prison-industry.
- Weirather , Michael, **punish mint for profit: Private prison the Canadian Journal of sociology** , vol, 23,No, 4, autumn 1998.